

ipar aldea

Frantziako azken bozkak * Ipar Euskal Herrian

Bigarren haitadan,* zein gehiagoka ari izan dira Giscard d'Estaing eta Mitterrand, lehendakaritzako aukira heldu nahiz. Partida gogorra izan da; baina ez da, batzuek uste zuten bezala, kolpetzar haundirik izan. Azkenez, Giscard d'Estaingek eraman du. Baina hurbildik hor zuten bere kontrakoa. Zeren* lauhun mila bozek* egin baitute bien arteko diferentzia.

Eta Ipar Euskal Herrian? Hemen Giscardek 79.977 boz bildu ditu, eta Mitterrandek aldiz* 50.001. Lehen haitadarekin konparatuz ikusten denez, herrialde honetan ezkerak 5.000 boz irabazi ditu, eskuinak aldiz haitada berean 3.000 boz galdu. Nolaz hori? Beharbada, zentristek hobeki egin dituzte gogoetak. Beharbada ere, Chaban Delmasen aldeko batzuek nahiago izan dute etxean egon, bozkatzera joan gabe.

«Mende Berri» batasunaren ekintzak

«Mende Berri» batasuna,* politika talde bihurtu zai-gula dirudi. Haren agerkariaren azken zenbakian horrela-ko zerbait nabari* da.

Talde honek, egia erran,* lan asko egin du eta egiten, bereziki ikastetxeetako gazteen artean. Izen bereko agerkari bat («Mende Berri») argitaratzen du, eta bigarren bat («Etorki») lehenaren babesean edo itzalean, ikasle gazteentzat.

Batasun honek antolatzen du datorren udaldian Xuberoan, Mendikotan, euskara ikasteko ikastaldi bat. Agorrilaren* 5ean hasiko da, eta hilabete beraren 31n bururatu. Ikastaldi honetan parte hartu nahi dutenek, idatz dezakete zuzenbide honetara: «Mende Berri» - Ikastaldia '74 - 32, rue Bourneuf - 64 Bayonne.

Euskal Herriaz argitaldaria lanetan

Dakigunez, orain arte Frantziako hiru argitaldaria handik —Plon eta Denoël Parisen eta Privat Tolosan— liburu gotor* batzu* agertu nahi dituzte Euskal Herriaz. Berdin Okzitaniar, Britainiar eta Korsikar.* Sail berean, Grenobleko Arthaud argitaldaria, datorren urterako, berriz agertuko du Philippe Veyrin idazlearen **Les Basques** liburua.

Udako II. Euskal Unibertsitatea

Joan den urtean, IKAS Elkarteak, I. Euskal Unibertsitatea antolatu zuen, Donibane Lohitzunen, «Maurice Ravel» lizeoan.

Azken egunean, unibertsitari multzo eder bat elkarretaratu zen, kritika baten egiteko eta datorren Unibertsita-

teari buruz erabaki batzuen finkatzeko. Hala nola: a) ikasgaiak ez lirateke entzute hutsezkoak izan behar, b) ikerketarako* lan sail batzu* eraman behar lirateke, c) diru aldetik hego aldeko ikasleentzat Unibertsitatea garestiegi da.

Kritika hauei begiratu eta, inkesta* paper bat bidali zaie irakasle eta ikasle gehienei, bai eta talde batzuei ere: Mende Berri, Zabal, Euskalduntzen, EKT (Elhuyar taldea), Siadeco, Jakin, Anaitasuna, Zeruko Argia, Euskal Kultur Mintegia, eta abar.

Bestalde, bi batzarre egin dira: bata Baionan eta bestea Donostian. Inkestako erantzunen eta eritzi gehienen araberrako* erabakiak finkatu dira:

1. TOKIA ETA EGUNAK

Udako Euskal Unibertsitatea Donibane Lohitzunen eginen da, «Lycée Maurice Ravel» ikastetxean. Irailaren* 2tik 13a arte.

2. LANEKO MOLDEA

a) Diziplina bakoitzeko azterketa lanak

13 lan sail aukeratu dira. Lan sail bakoitzaren barnean, talde bakoitzak bere programazioa lehen bai lehen finkatuko du, ikerketarako gai batzu landu behar direla kontuan edukirik.

Unibertsitatea bukatu eta ere, azterketa lanak aurrera eramanen lirateke. Horrela urtetik urtera Unibertsitateak jarraipen bat ukan lezake, azterketa lanak aurreratuz doazelarik.

Talde bakoitzeko programazioaren eta azterketa lanen koordinatzeko eta kudeatzeko,* lanburu edo langidari bat eta idazkari* bat izendatu dira. Horiek lehen bai lehen harremanetan sartu behar dute, azterketa lanen eramateko prest dauden irakasle eta ikasleekin.

Talde bakoitzak bere programazioaren oinharri-puntuak ekainaren* azken egunak barne jakin erazi behar dizkio IKAS taldeari; honek gero ezaguteraziko baititu.

b) Unibertsitatearen batasuna

Unibertsitatearen batasuna beharrezkoa da, kaltegarri bailitzateke lan taldeen artean ezin iraganezko mugak finkatzea. Horregatik gai orokor* batzu noiz behinka emanen dira. Berziki talde bakoitzeko kideek azterketa lanen ondorioak denei jakin eraz liezazkiekete, mintzaldi orokor batzuen bidez. Eta, beraz, oraindik mintzaldiotaz arduratu behar du mintegi bakoitzak.

3. EGUNA NOLA ZATIKA

Goizetan. Bederatzietarik 12,30 orenak* arte: talde bakoitzaren ikertze lanak.

Arratsaldeetan. Mintzaldi bat emanen da: gai orokor bat hautatuz, edo mintegietako gai bat aitzinetik* aukeratuz, edo mintegietako azterketa lanen berri emanen, edo ikasleek berek eskatutako gai batzu aipatuz. Bestalde, edozein irakaslek irakastaldiren bat edo beste eman lezake, baldin nahi badu. Noiztenka mahain inguruak eta elkar hizketak munta litezke.

Arratsetan. Bederatzietan: gai deskantsagarriak, dibertigarriak edo atsegingarriak (filme, antzerki, kantaldi, bertsoaldi, eta abar).

4. DIRUA

Lo egiteko eta jateko tokiak, joan den urtean bezala, Donibane Lohitzuneko Lizeoan izanen dira.

Prezioak honela izanen dira: matrikula 30 franko, eguneroko lo eta janaldiak 22 franko.

Ikasleentzat diru laguntzak izan litezke. Galdea IKAS taldeari egin behar zaio lehen bai lehen (15, rue Port-Neuf, 64 Bayonne), argitasun guztiak emanez: Izena, zuzenbidea, jaiotza eguna, ikastetxea, ikas maila, gurasoen lanbidea.*

Azken oharra: Euskara batuari buruz ere irakastaldi batzu emanen dira.

Iholdiko gaztanola * berria

Iholdi bostehun bat jendeko herri ttipi bat dugu. Beste herri guztietan bezala, Iholdin sortu* jende anitz* —eta bereziki jende gaztea—, bizibeharrez, herritik urrun joan da.

Herri hau hazkuntzatik eta bereziki ardi hazkuntzatik bizi da. Herriko artaldeetaz bestalde, negukari,* mendialdeko herri zenbaitetako artaldeak ere atxikitzen* ditu bazkaz.* Eta, ondorioz, ardi esne anitz biltzen da Iholdin. Horra zergatik, duela bi urte, Roquefort etxeak gaztanola berri bat altxatu zuen Iholdin. Orotara,* 350 bat esne emale ba du lantegi berri horrek.

Gutienetik hamaika mila litro esne eta gehienetik hamabost mila metatzen da esnebiltegi hartan. Eta bildu* esnea, lekuan berean gaztantzten dute, bost hilabetez egunero, hamasei langilek. Hauetarik lau herritarrak dira, eta besteak inguru herrietakoak.

Uda datorrenean, iholdiarrek indar berezi bat dagite,* udatarraren errezibitzeko. Udakari,* herri honetan ere beste anitzetan bezala, turismoa da lehen. Baina irabazpide hau iraupen laburrekoa da. Horrengatik, Iholdik behar lukeena, zera da, urte guztian irabazpidea emanen dion lana, erran nahi baita, lantegi eder bat.

Dantzarien Eguna Donibane Lohitzunen

Aurten ere, Mendekoste egunez, Donibane Lohitzunen ospatuko da Dantzarien Eguna. Euskal Dantzarien Biltzarrak muntatzen du egun hori. Ipar aldetik hogeitatu bat dantzari taldek parte hartuko dute. Hego aldetik zenbat talde joan ahalko den Donibane Lohitzunera, aitzinetik* ezin erran.

Hona egun horretako programa. Goizeko 9etan, karrika* kurrida. 10etan, meza nagusia. 11,30etan, «Agur, jaunak», auresku eta mutil dantza Luis XIV.aren plazan. 15,30etan, Lantzeko* ihauteria.* 16,30etan, herriko pilota lekuan dantzarien agerraldia. 19,00etan, txistualdia plazan. Eta 21,30etan, euskal dantza.

Erran behar dugu, Donibane Lohitzuneko Dantzari Eguna hori, dantzari taldeek egiten duten urteko lanaren bururapena* dela. Joan den urtean Nafarroa Beherea ikertu* zuten. Aurten, aldiz,* Nafarroa Garaia. Aitzinetik hautatzen duten urteko lanari esker, Euskal Dantzarien Biltzarrean barne diren dantzari guztiek hurbildik ikusten dituzte hautatu* probintziako dantzak, musika, historia, edergintza* eta bizibidea. Egiteko ederra betetzen dute, beraz, egiazko dantzari batek Euskal Herriaren bizi osoan errotu behar duela erakustera emanez.

Antzerki, kantaldi, bertsoaldi eta mintzaldi

• Maiatzaren 10ean, «Hil Biziak» deitu* Daniel Landart-en antzerkiak, bostehun bat jende bildu du Donibane* Garaziko «Vauban» zinemagelan, eskuzarta* franko hartzen zuela haiengandik.

«Hil Biziak»

Daniel Landart-en antzerkia

Landart-en antzerki hau moldez berriagoa da, barnez baino. Hala ere, jende askok beren biziko korapilo asko hor ikusten dute eta sentitzen. Gure txaloak idazleari eta taula gaineko jokalariei.

Aurten laugarren aldia da, euskal antzerkiak ematen direla herri horretan. Eta aldi oro jendea ederki bildu da, eta argiro erakutsi du, baldin antzerki egileak eta emaleak izaten badira, entzuleak ez direla faltako.

• Kantaldien sasoina ezinago ederki ba doa aurten ere. Oraingoz, anitz herritan emanak izan dira. Hona maiatzean eman direnen saila:

Maiatzaren lehenean, Arrantzaleak talde aipatua* Donibane Garazin genuen. 4ean, Sarasolaren taldea Barkoxen bere kantaldi ikusgarriarekin. 6an, Baionako ikastolak antolaturik, euskaldun eta kaskoin-okzitanoen kantaldia. 12an, Xuberoko mendietan eta Bidarraiko plazan, beste kantaldi bana. Eta 26an, Donibane Lohitzunen, egun osoa iraun duen herri kantua.

• Bertso festibalak ere bide onetik abiatu zaizkigu aurten. Pazko egunez Aiherran. Gero Baigorri. Gero Donaitxin.* Eta, azkenik, maiatzaren 12an, Azkainen.

Sailaren bururatzeko,* beste zenbait herritan emanen dira oraino bertsoaldi horik* berok, udako sasoina etorri aitzin. Bertsolarien sail hau Euskaltzaleen Biltzarrak bultzatu du aurten, Aiherrakoa eta Donaitxiko bertsoaldiak salbu; eta, agian,* heldu* den larrakenetik* harat, antzerkientzat eta kantaldientzat egiten den bezala, batasun* berak berriz kudeatuko* bide* digu sail eder hau.

• Mintzaldiekin bururatzeko, erran dezagun, kultur batasun berak muntatu duela aurten mintzaldi sail bat, oraino bururatu ez dena, eta orotara hamar bat euskarazko mintzaldik osatzen dutena.

Ur sendagarrien lekuak

Ipar Euskal Herriko jendeak ongi ezagutzen ditu, Biarnoan* Saliseko* eta Landetan* Akizeko* urak; eta zenbait berdin, Nafarroa zolan* aurkitzen den Fiterokoak. Ahantziak dituzke,* ordea, Kanbokoak. Ezen* aspaldidantik hetsiak* baitira.

Azken hilabete hauetan, hala ere, berri espantagarri* bat zabaldu da: Kanboko uretxea berriz irekiko dela. Baldin ireki baledi, ez litzateke abantail* ttipia herriarentzat, lanbide berri multzo pollit bat ekar baitezake. Eta erran* gabe doa, Herriko Etxeak bere ahal guztiak alde ematen dituela.

Angeluko Kantau lizeoan pilota leku berria

Ikasteko orenetaz* kanpo lan eginez, lau hilabete barne, pilota plaza eder bat zutik eman digu Angelun* Kantau teknika lizeoko ikasle andana* batek. Xede* hori ukan* eta bete erazi duena, lizeo horretako omonier* den Mixel Etxeberri apezka izan da. Joan den apirileko azken igandean, ofizialki estrenatua izan da. Goresmenak obra eder hori egin duten guztiei.

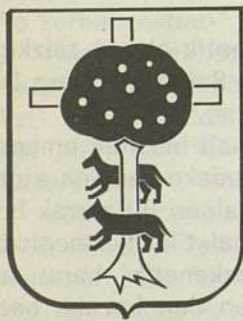
«Orai Bat» dantzari taldeak muntatu* hitzaldiak

Joan den urrian hasirik, mintzaldi sail ederra muntatu digu Baionako «Orai Bat» dantzari taldeak. Hilabetero jende multzo pollita bildu da Baionako Bilkuretxera.* Mintzaldiak oro erdaraz emanak ziren, baina gaia Euskal Herriko arazoetan funtsatua.* Hona, ideia baten ukateko,* ikertuak* izan diren gaien lerrokada:

Euskaldunak historiaren hastapenetan*: P. Narbaitz. **Euskal Herriko teatroa:** P. Larzabal. **Euskal Herriko mitologia:** Bidegain. **Baionako itsasportuaren geroa:** Ducroux. **Euskararen geroa:** Jakes Etxeberri. Eta, azkena, **Euskal Herria zibilizazio krisiaren aurrean:** J. L. Davant. Sail ederra, osatuz eta indartuz joanen dena.

Bereziki aipatu nahi dugu hemen J. L. Davant-en mintzaldia. Lau puntu zulatu ditu: lurra, lanbideak, kultura eta herrialdea. Erakutsi nahi izan du, Euskal Herria, alde guztietatik, egoera hits* batetan dagoela. Baina gure Historian izan da gorabehera asko, eta euskaldunek beti jakin dute beren nortasuna gordetzen.

Horrengatik, mintzatzailak ba du esperantza geroaz. Ba ditu ere aterabide zenbait: laborantza aurrera eraman, turismoaz baliatzea, gure eskualdeak behar duen industria bat munta. Horretarako, egiazko herrialde bat behar da sortu, behar dituen harremanak eta ahalak eman.

bizkaia

Lauroko ikastola

Lejoako* ikastolan jantoki bat ipintzeko asmotan daude, nahi duten umeek bertan bazkal dezaten. Asmo honekin eta Lauroko ikastolan horrelako zerbait dutela jakinik, Lejoako ikastolako andre batzuek Laurokoa bisitatu dute.

Julia Berrojalbiz andreak (Lauroko zuzendari eta Euskaltzain laguntzaileak) erakutsi die sukaldea, jantokia, eta abar. Hurrekin bazkaldu zuten, hango giroa ezagutzeko. Txunditurik* itzuli ziren, hain ikusgarria baita hango guztia. Esan digutenez, Lasarteko ikastolakoek ere bisitatu dute Lauro egun hauetan.

Gurasoek eta irakasleek goi mailako ikastetxe bihurtu dute Lauroko ikastola. Laster milatara helduko dira hango ikasleak. Hori lortzeko saiatu diren artean, justiziazkoa da, Julia Berrojalbiz izena batez ere aipatzea, Bilbo erdian sortu zèn ikastola txiki hura* oraingo eder hau bihurtu dadin jo eta ke lan egin baitu.

Hitzaldia Santutxuko ikastolan

Hainbat hitzaldi antolatu ditu Santutxuko ikastolak gurasoentzat. Maiatzaren 16an, eta berrehun guraso ingururen aurrean, seksu hezkuntzari* buruz mintzatu zen Maria Pilar Aisa.

Sikologo eta sikiatra delarik, Aisaren hitzaldia arreta* haundiz entzun zen, eta gero elkar hizketa luze batekin bururatu.*

Elkar hizketa bizi honek aditzera eman zigun, mundua norantz doan ikusirik, nolako kezka dituzten gurasoek arlo honetan. Gure ustez, oso interesgarria dugu gai hau, eta honetaz hitzaldiak gurasoentzat antolatzea guztiz komenigarria litzateke.

Bertsolariak Bilbon

Maiatzaren 16an, Deustuko unibertsitarien aurrean, bost bertsolarik ihardun zuten Unibertsitateko paraninfoan.

Alfonso Irigoien zuzendaritzapean, bertsolari hauk* agertu ziren: Joan Mari Areitio Abadiñokoa, Jon Enbeita Muxikakoa, Joan Inazio Intxaurreaga Zeberioakoa, Joan Olarra Forukoa eta Jesus Mari Sardui Muxikakoa. Bostak bizkaitarrak eta gazteak.

Entzuleen txalo artean ordu pare bat ihardun ondoren, jendeari bere eritzia eskatu zitzaion, txapeldun zein gelditu zen erabakitzeko. Batu ziren paperak, eta boto gehien bildu zuena, Joan Enbeita izan zen.

Maiatzaren 22an, arratseko 8etan, «El Desván» eta «Os-korri» taldeek antolatutako bertsosai bat izan zen «Santiago Apóstol» ikastetxeko teatroan. Jaiegun bezperak ez dira izaten egokienak, jende asko biltzeko. Hala ere, ehunkada batzuk elkartu ginen.

Sei bertsolari ziren azaltzeko, baina bizkaitar biri ez zieten kantatzeko baimenik eman, eta ihardun zutenak hauk izan ziren: Jose Luis Gorrotxategi, Eugenio Igarzabal, Jose Lizaso, hirurak giputzak, eta Joan Inazio Intxaurreaga bizkaitarra.

Maila onean ibili ziren, batez ere Lizaso eta Gorrotxategi. Intxaurreaga bizkaitar gaztea, aurreko astean Deustuko Unibertsitatean egin zèn saioan baino hobeto ikusi genuen. Josu Torrek zuzendu zuen oraingoa, eta jarritako gaiak gaurkotasan handikoak izan ziren: Portugaleko aldaketa, Frantziako hauteskundeak, Italiako referenduma, ikastoletako problematika (andereño marxistak ere aipatu ziren), Euskal Herriko autopistak, eta abar. Zerbait faltatzekotan, bertsolarien gatza eta zorrotasuna frogatzeko* gairen bat falta zela esango genuke.

Entzuleetaz ere zerbait esan behar dugu. Ba dirudi, Bilbon ohi ez bezalako entzuleria dutela bertsolariek. Nik beti ikusi izan dut adineko* jendea bertso saioetan eta gazte gutti; baina, azken hilabeteetan Bilbon eduki ahal izan ditugun lau saioetan, bai Unibertsitatean eta bai teatroetan, %95ez gazteria izan da. Oraingo hau ez da salbuespena* izan, eta hantxe ikusi genuen hainbeste unibertsitari (berdin mutilak eta neskek), ikastoletako maisu-maistra asko, eta 13-14 urtetako nekato eta mutiko, zirudienek ikastoletako azken kurtsuetakoak, beren guraso eta irakasleekin.

Kadagua hibaialdeko txistulariak pizten ari

Enkartazioak deritzan Bizkaiko eskualde* erdalduneko txistulariek Euskal Herriko Txistularien Elkartearen ordezkari zatez berezi bat osatu dute, eta pizkor hasi dira elkar lanean.

Thazko urriaren 14ean, igande egunez, eman zuten Kadagua hibaialdean beren lehen kontzertua, hango jende jatorraren pozerako. Orain, maiatzaren 26an, berriro elkartu dira

Alonsotegi herrian, elkarrekin jai eta kontzertu bat emateko. Herritarrak begi onez ikusten dute ekintza hau, eskualdeko euskal nortasuna zaintzeko eta zabaltzeko oso egokia baita.

Euskal folklorea hor han hemen

- Ekainaren* 12an «Jatoriki» abesbatzak bere lehen agertze ofiziala egingen du Bilbon, «Santiago Apóstol» ikastetxe-ko teatroan. Han izanen da Josu Loroñoren akordeoi orkestra ere, Bizkaiko Akordeoi Elkartearen denboradako IX. Kontzertua ematen duelarik. «Jatoriki» abesbatzak Andoni Arregi maisuaren gidaritzapean kantatuko du.

- «Amets» kantari taldeak zabalkuntza kanpaina bat egiten hasia da Bizkaian. Fruituak nabari* dira. Lejoako* «Ikea» ostatuan ihardunaldi bat emanen du Lamiakoko «Beti Lagunak» taldearekin. Xeberri ere han izanen da.

- Abuztuaren 3an, «Amets» talde beronek eta Xeberrik Portugaleten ihardungo dute, argitara eman gabeko euskal kantuaren II. «Noble Villa de Portugaleta» Lehiaketa bitartean. Lehiaketa hartan parte hartu nahi luketenentzat, hona hemen haren oinharriak:

1. Parte hartu ahal izango dute, nahi duten gazte guztiak, nahiz bakarrik, nahiz biko, hiruko edo lau taldeetan, musika tresnekin edo gabe.

2. Azalduko dituzten kantuek, derrigorrez, argitara eman gabeak eta euskarazkoak izan beharko dute.

3. Euskaraz idatzitako lau kantu agertu beharko dituzte, eta kantu bakoitzak gaztelaniazko itzulpena eramango du hiru kopiatan.

4. Juradu aditu batek epaituko du lehiaketa, eta haren erabakia apela* ezina izanen da.

5. Kantuen hitzak ekainaren 24erako bidali behar dira zuzenbide honeta: Apartado 9, Portugaleta, Vizcaya. Ondoko xehetasun hauk* emanez: kantari bakoitzaren izen-deiturak, zuzenbidea, taldearen izena, eta Identifikazio Karnetearen agertzen diren datu guztiak.

6. Antolatzaileek, beharrezko gertatuko balitz, oinharrien aldatzeko eskubidea hartzen dute.

7. Sariak hauk izanen dira: Lehena, kantuaren diskotalpena,* trofeoa eta 1.000 pezeta; bigarrena, trofeoa eta 3.000 pezeta; hirugarrena, trofeoa eta 2.500 pezeta; laugarrena, trofeoa eta 2.000 pezeta; bostgarrena, trofeoa eta 1.500 pezeta.

8. Kanturik hoberenak hautatzeko lehen frogaketa,* ekainaren 21ean izanen da. Azken frogaketa, abuztuaren 3an.

- Euskal Herriko abesbatza guztiak dei bat egin zaie, «Basauriko Abesbatza Kantaketa»n parte hartu nahi badute, harako eskabidea egin dezaten. Eskabide hori ekainaren 30-erako bidali behar da helbide* honetara: «Sociedad Coral de Basauri», Varela, 1. Basauri, Vizcaya.

- «Txindor» dantza taldeak, Bilboko Coliseo Albian ukan* zuen arrakasta* sonatuaren ondoren, zenbait ekitalditarako kontratuak ukan ditu. Eta aurrean Santurtzen egingo den Abrako VI. Kantu Lehiaketa, talde beronek antolatuko du.

- Gipuzkoan, garrantzizko akordeoi lehiaketa bat eratzekotan dabilza. Hurren zenbakian agertuko ditugu oinharriak. Zaudete ernai, Bizkaiko soinu joleok!

- Zenbait diskoetxe Xabier Leiba txistulariaren atzetik ibili dira, L.P. bat egiteko asmoz. Xabier Leiba «Txori Alai» txistulari taldearen zuzendaria da.

HEMENTXE DENOK

- Datorren uztailaren* 5ean, Durangoko Orfeoia Mun- gian egingen du bere presentazioa, eta kontzertu bat emanen hanga enparantza* nagusian.

- Estitxu kantaria urduri dabil, diskoetxez aldatu nahiz. Kontratua hausteko eskatu dio Columbia etxeari, hura bukatzeko oraindik urtebete falta zaiolarik.

- Bizkaiko II. Abesbatza Astean parte hartu gura duten bizkaitar taldeek, beren eskabidea izkribuz bidali behar dute zuzenbide honetara: «Semana Coral Vizcaina». Apartado 1148. Bilbao.

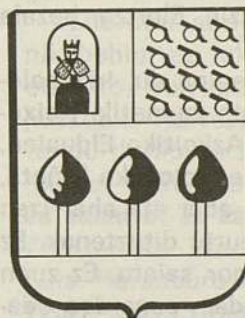
- Uribarriko Haur Abesbatza, ukan berri duen arrakastaren ondoren, Bilbotik Madrilera doa, disko bat ateratzera. Ehun eta berrogei muttiko dira, Studio batetan egotea zer den lehen aldiz jakingo dutenak.

- Frantziako Gobernuak golardoatu* egin du Migel Angel Astiz kazetari eta folklozezale ezaguna. Bihoazkio* lerro hauetarik gure zorionak.

- Folklore talde baterako, bizkaitar txalapartari bat eskatzen dute. Orainokoa ez da inor agertu. Bizkaian ez ote txalapartaririk? Inor balego eta eskabide horri erantzun nahi baliezaio, idatz lezake ANAITASUNA honetara.

- Benito Lertxundik irabazi du lehen tokia, maiatzaren bigarren hamabosteko Hit Parade delakoan. Argi dago, Benitok, nahi duenean, entzuleak bere atzetik erroten* dakiela.

- «Itxas Soinua» lekeitiar abesbatza, Erromarako joan- etorri bat ordaintzeko asmoarekin, ihardunaldi batzuk* ematen ari da. Beste zenbait taldek ere laguntza eskaini diote, asmo hori burura* dezan.

gipuzkoa

Donostiako huzotegietako kultur ekintzak

Donostian, berriki,* bi kultur aste izan ditugu. Bata «Peñaflorida» institutuko ikasleek eta bestea Amara huzoteko gazteek eratu. Eta, jakin dugunez, beste zenbait huzoteko taldeak ere lan beraren antolaketan hasiak dira, esate baterako, Atotxa huzotekoak. (Donostiak ere ba ditu huzotekoak, bat baino gehiago, horretaz pixka bat ahantzirik* bizi bada ere).

Denok ezagutzen ditugu, ordea, era honetako ekintzetan sortzen diren buruhausteak. Horien arteko bat aipatu nahi genuke gaur hemen: diruaren urritasuna. Akats hau hainbateko* oztupoa izan ohi denez gero, ez ote legoke Donostian dirubiderik? Pentsatzen jarri gara, irail* aldean CATek antolatzen dituen Fiestas Euskaras edo Euskal Jaietan. Jai horietan ez da antolatzen ez hitzaldirik ez mahain inguru eta antzekorik. Trikitilari, dantzari, irrintzilari, kantari eta antzekoen txapelketa edo jaialdiak bakarrik. Ez ote litzateke, orduan, zilegi* ezezik komenigarri ere, elkarren zerikusian eta laguntzan ibil daitezen iraileko Euskal Jaiak eta urtean zehar huzoteko antolatzen ari diren Euskal Kultur Asteak?

Itziarko baserritarren lepotik?

Azken aldi honetan, Itziarko kaskora* heltzean, letre- ro handi bat ikusten da: «Inmobiliaria Iciar, S. A.». Gauza jakina da, Itziar gaineko aurkientza* paregabean indus- triarako poligono berria doala. Ondo edo gaizki, autopis- tatik hurbil, hemen izanen dute beren hazkunderako* ahalbidea* Elgoibar eta Deba eskualdeko* entpresak batzuek.

Baina hau ez da kontua, Itziarko baserritarren lepotik egin den lur espekulazte lotsagarria baizik. Betiko zurrurruak: lurraren espropiatzea zetorrela, bai eta ez, onez ematea hobe izanen zela, eta abar eta abar. Izan ere, aspadi honetan, zoratzeko aina* gezur eta kontu zikin entzun da, zorioneko nukleartegi horretatik hasita. Eta, azkenean, jakina, baserritarrentzat 20 eta gaurko tratu- lari argi horientzat 80.

Itziarko eta Euskal Herri osoko laborantzaren etorki- zuna orainarteko baserri molde tradizionalan ikusten ez badugu ere, odola berotzeko ainakoak dira makurkeria hauk.* Areago,* azpitik politika zikina besterik ez dabi- lanean, nahiz eta «esku txuriek» egina izan.

Kortaberri haizkolariaren omenetan Mendaron

Mendaron, maiatzaren 26an, omenaldi bat eskaini dio- te Kortaberri haizkolariari.

Kortaberri haizkolaria 1895.ean jaio zen. Familiako lehena zen. Gero, haren ondotik, beste zortzi etorriko ziren. Baserrian jaioa. Mendaroko Kortaberrin. Eta hor- tik hartu zuen bere deitura,* gerora Kortaberri bezala ezagutua izango baitzen, eta ez Inazio Elortza bezala bataioko izenez.

Makina bat joko, saio eta apostu egina du, Irizabale- tarekin 23 urte zituela lehen saioa egin zuenetik. Keixe- ta, Txikito Aiakoa, Ustizako Aizpuru, Azkoitiko Elduaien, Errezilgo Napoleón, Azkoitiko Errekalde, Tolosako Iriñeta, Azkoitiko Agiñeta, Azpeitiko Arria eta abar eta abar izan dira Kortaberrirekin beren indarrak neurtu dituztenak. Ez du beti irabazi, ez beti galdu. Beti gogor saiatu. Ez zuen erretzen, kirolari on bat bezala; eta edan, sagardoa eda- ten zuen, ardo ttantto batzuk aparte.

Azken apostua Elgoibarren egin zuen, Larruskaingo Txillarrerekin, 1940.ean. Gaur hamabi iloba ditu, eta de- nei utzi die haizkora zaletasuna, omenaldiko programan ikus daitekeenez: Goizeko 11etan, herri meza. 12etan, haizkolaria: Arria, Agiñeta, Kortaberri anaiak, Astibia, Kortaberri semeak eta ilobak. Ordu bietan bazkaria. 5,30etan, harrijasotzaileak, bertsolariak eta, ondoren, trikitilariekin, erromeria.

«Musika Aste '74» Erreterian

«Geure musikagile ezezagunen lanak, artxiboetan gorderik daudenak, geuk euskaldunok haintzakotzat* har- tzen ez baditugu, segur egon gaitezten, beste inork ez duela haien alde ezer egingo».

Ez da arrazoin txarra, Erreterian «Andre Mari» ko- ralekoek lanari ekiteko* hartu dutena. Hori dela eta, maiatzaren 12tik 18ra bitartean, «Musika Aste '74» dela- koa ospatu dute. Eta, aurten, Tuteran* jaio zen Pedro Aranaz musikagilea eman nahi izan dute ezagutzera, An- dres Isasi bilbotarraren izena eta lana ere ahanzi* gabe.

Musikalari eta musikazaleentzat ez da bazkari makala

izan Erreterian aste hau. Luzarora, euskal musikaren- tzat bultzada ederra gerta daiteke. Hala bedi!

Irungo Lehen Euskal Kultur Astea

Ekainaren* 2tik 9ra ospatuko da Irunen Lehen Euskal Kultur Astea.

Antolatzaileek eskaini diguten ageri batetan adie- razten denez, «Irungo kultur azalpenetan agertzen zen hutsune bat betetzera dator Aste hau. Irungo jende askok espero zuen era honetako ekintza bat, eta, horren berri jakin dueneko, bere laguntza osoa eskaini du».

Izan ere, La Salleko Eskola Profesionalak, Donostiako Aurrezki Kutxa Munizipalak, Gipuzkoako Diputazioak eta Banco de la Vasconia-k herstuki* elkar hartu dute, ekin- tza hau aurrera ateratzeko. Antoiatzaileak, noski, La Sallekoak dira.

Aste hau, lehena da Irungo hirian. Eta «ba zen ordua» esateko gogoia etortzen bazaigu ere, kontuan eduki behar dugu, zenbat borondate on, zernolako ausardia* eta zen- baterainoko langogoa behar den, honelako kultur bideak urratzen hasteko. Txaloak denoi, eta segi aurrera!

Irakurleak hemen du Astearen programa:

Igandea, 2

Goiz osoan, Euskal Liburu eta Diskoen Azoka, Luis Mariano pasealekuan.

Astelehena, 3

Euskal kanta jaialdia. Kantariak: Julen Lekuona, Xa- bier Lete, Lurdes Iriondo eta Lupe.

Asteartea, 4

Hitzaldia: «Esku langintzaren gain», diapositibak azal- duz. Hizlari: Juan Garmendia Larrañaga, Gipuzkoako Di- putazioko Esku langintza Sailaren buru dena.

Asteazkena, 5

Hitzaldia: «Euskal pintura 50 urtetan», diapositibak azalduz. Hizlari: Juan Mari Alvarez Enparanza, Gipuzkoako Diputazioko Edergintza* Sailaren buru dena.

Osteguna, 6

Hitzaldi-kantaldia: «Bertsolaritza eta beronen aldake- ta XX. mendean». Hizlari Juan Mari Lekuona, Euskaltzain- dikoa, bertsoak Antton Aranburuk kantatzen dituelarik.

Ostiralea, 7

Hitzaldi-kantaldia: «Euskal Herriko herri kantak». Hiz- lari: Xabier Aranburu, kazetaria, herri kantak Oskarbi tal- deak kantatzen dituelarik.

Larunbata, 8

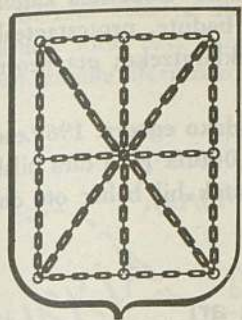
Arratsalde osoan, Euskal Liburu eta Diskoen Azoka, Luis Mariano pasealekuan.

Igandea, 9

Eguerdian, 12etan, Irungo musika bandaren kontzer- tua Udaletxean,* Primitibo Azpiazu zuzendari dela.

Jaialdia eta hitzaldiak Teatro Principal-en izango dira, arratsaldeko 8etan.

Sarrera dohainik* izango da, jaialdikoa ezik.

nafarroa

70 dantzari bikote Lizarran

Maiatzaren 25ean, Lizarran,* Pui-ko Andre Mariaren ome-
nezko jaietan, 70 bikotek dantzatu zuten, hain famatua den
bertako Larrain Dantza. Dantzarien artean, edozein adinetako*
jendea ikus zitekeen: umeak, gazteak, gizon eta emakume hel-
duak.

Bestalde, Lizarran, Udaletxeak* eusten* eta ordaintzen
duelarik, Nafarroako gaita ikasteko akamedia bat dago eta
gazte askok daki tresna zahar hori jotzen.

Lantzeko Ihauteria

Nafarroako Lantze* herrian aintzinatik ospatzen den Iha-
teria,* entzute haundikoa dugu Euskal Herrian, eta Europa
osoan ere. Orain Lantzetik Euskal Herri osora zabaldua ahal
izanen da. Bizkaian, ihazko urriaren 21ean agertu zuten lehen
aldiz, Basauriko jaietan. Aurten, urte osoan zehar, ekitaldi
ugari ukanen dute Bizkaian, Gipuzkoan, Nafarroan eta Ipa-
rraldean, eta euskaldun askok ikusi ahal izanen dute nolakoa
den Lantzeko Ihauteria. Zorionak eta mila esker, gure folklore
eta herri jakintza zaharra birpizten ari direnei!

euskal herria

Ba zen ordua

Gure ikastetxeetan guztiak ez zeuden konforme. Ikas-
leen artean ba zen zer esanik, Espainiako Literaturaren
testu liburuetan, katalanak eta galegoak beren tokittoa
zutelarik, euskarazko literaturak aipamenik ere ez zue-
lako. Halaxe zen, izan ere, orain arte ezagutu ditugun
E.G.B.ko **Lengua y Literatura** liburuetan aurkitzen genuen
hutsune nabarmen hau.

Baina, oraintsu, Barcelonako «Editorial Prima Lu-
ce, S. A.» delakoak argitara berri du **Lengua Española y
Literatura** (Segunda etapa de E.G.B. - Libro de consul-
ta 8.º), E. Soler Fierrez, A. González Soler, A. J. Pulpillo
Ruiz, J. Chacón Sabaté eta M. Ramírez Valentín jaunek
gertatua.

Espainiako Hizkuntza eta Literaturaren inguruan, his-
toria aldetik, katalanen, galegoen eta euskaldunen berri
laburrak ematen ditu. Euskal Literaturaren sortzeaz min-
tzo da 296. horrialdean, gure klasikoetat 308.ean, joan
den mendeko erromantiko garaiaz 326.ean; eta mende
honetako berriak ditu 340 eta 343. horrialdeetan.

Katalan jator horiek har bitzate gure zorionik beroe-
nak.

Nahi duenak, eska lezake zuzenbide honetara: «Prima
Luce», Monlau, 8 y 10. Barcelona.

«Txistulari» aldizkariaren azken alea agertu da

Euskal Herriko Txistularien Elkartearen aldizkaria,
«Txistulari» izenekoa, berriro agertu da kalera. Esan be-
harririk ez dago, Europa guztiko folkloretako aldizkari
arte hoberenatariko bat dugula. Euskal folkloretako be-
rriak, ikertze lanak, txisturako (eta orain lehen aldiz gai-
tarako) partiturak eta abar dakartza ale bakoitzean.

Abonatuak 3.200 edo dira. Urtean lau ale eder eta lo-
disko agertzen dira. Prezioa 200 pezeta. Eskatzekotan:
«Txistulari». Iturribide, 1-4. Bilbao-6.

«Ipuiak», liburu berria

1970. urtean hasi ziren «Irun hiriko Literatur Sariak».
Euskaraz idatziriko ipuinentzat, ordea, ihazkoa izan zen
lehen urtea. Jose Inazio Zubizarreta eta Frantzisko Sa-
garzazu izan ziren irabazleak.

Literatur sariketa baten helburua ez da —edo, behi-
nik behin, ez luke izan behar— irabazle bat izendatzea
eta kito. Horregatik edo, Sari honen antolatzaile den Gi-
puzkoako Aurrezki Kutxa Probintzialak orain berriki argi-
taratu du liburu bat, irabazlearen eta beste lau idazleren
ipueinez osatua. Bertan biltzen diren ipuinak, hauek dira:
Ja zaharra, Ja zaharraren semea, Jo eta Ni: Jose Inazio
Zubizarreta eta Frantzisko Sagartzazu. **Karakol preso:**
Luis Haranburu-Altuna. **Mirmiño:** Nikolas Aldai. **Buztan
Txuri:** Mikel Goenaga. **Jontxuren azkenengo itxasoratzea:**
Jose Mari Etxaburu.

Albistariak:

Joan Mari ARES
Leon AIZAGER
Joxe Ramon BELOKI
Xabier GEREÑO
Gehexan LANTZIRI
Joan Mari MENDIZABAL
Joan Joxe OLABERRIA
Manex PAGOLA
Juan SAN MARTIN

baliezaio, **baleio**
bitzate, **beiez**
dezakete, **daikete**
dezan, **daian**
dezaten, **daien**
die, **deutse**
digu, **deusku**
digute, **deuskue**
dio, **deutso**
diote, **deutsoe**
dizkio, **deutsoz**

lezake, **leike**
liezazkiekete, **leiskioeez**
zaie, **jake**
zaigu, **jaku**
zaio, **jako**
zaizkigu, **jakuz**
zeuden, **egozan**
zieten, **eutseen**
zigun, **euskun**
zitekeen, **eitekean**
zizaion, **jakon**